

ระบบบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ

นางสาวอุไร จริยภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-397-6

009886

118334581

**Accounting System For Revolving Fund For Fish Breed, Prawn
Breed and Aquatic Animal Production.**

Miss Urai Jariyabhumi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-397-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ระบบบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ

โดย นางสาวอุไร จริยภูมิ

ภาควิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประสิทธิ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิไล วีระปรีย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ วันเพ็ญ กฤตผล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ พูลนิจ ปิยะอนันต์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ จงจิตต์ หลีกภัย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ระบบบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ
ชื่อนิสิต	นางสาวอุไร จริยภูมิ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย
ภาควิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2526

บทคัดย่อ

เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ เป็นเงินนอกงบประมาณประเภทหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบกรมประมง ซึ่งประกาศในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2523 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือนำเงินนอกงบประมาณนี้มาใช้จ่ายเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดหาพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อผลิตพันธุ์สัตว์น้ำที่ได้ทำการผลิตขึ้นเอง จำหน่ายแก่ราษฎร

จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของกรมประมงซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานในภูมิภาค คือ สถานีประมงต่าง ๆ ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากขาดระบบบัญชีที่สามารถวัดผลผลงานของเงินทุนได้ทำให้งบการเงินที่แสดงฐานะการเงินยังไม่เหมาะสม ผู้บริหารไม่สามารถที่จะนำข้อมูลที่ได้จากระบบบัญชีไปวางแผน ควบคุม วิเคราะห์ และตัดสินใจ ปรับปรุงซ่อมบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนกำหนดนโยบายต่าง ๆ ได้

การวิจัยเรื่องนี้ กระทำโดยรวบรวมข้อมูลจากสถานีประมงบางแห่ง และจากหน่วยงานในกรุงเทพฯ คือ กองคลัง กรมประมง พร้อมทั้งศึกษาระเบียบของกรมประมง และระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดวางระบบบัญชีใหม่ให้เป็นมาตรฐาน ซึ่งเรื่องนี้ผู้เขียนได้เสนอแนะให้หน่วยงาน กองคลัง กรมประมง และสถานีประมงต่าง ๆ มีการบันทึกบัญชีในลักษณะของสำนักงานและสาขา ในแนวของธุรกิจ คือ ลงบัญชีตามหลักการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป ให้มีการบันทึกรายการสำหรับสินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ ตลอดจนการคำนวณต้นทุนของพันธุ์สัตว์น้ำต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากงบการเงิน ยังสามารถนำไปเปรียบเทียบกับงบประมาณ

เพื่อใช้พิจารณาถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าเป็นไปตามแผนมากน้อยเพียงใด อันเป็นประโยชน์
ต่อผู้บริหาร และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คือ กรมบัญชีกลาง ซึ่งจะใช้ในการพิจารณาการตั้ง
ประมาณการรายจ่ายประจำปี

ผู้เขียนหวังอย่างยิ่งว่า หากได้มีการนำระบบบัญชีดังกล่าวไปใช้ จะทำให้การดำเนินงานและการควบคุมทางการเงินเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Thesis title Accounting System For Revolving Fund For Fish Breed,
Prawn Breed and Aquatic Animal Production
Name Miss Urai Jariyabhumi
Thesis Advisor Miss Chongchitt Leekbhai
Department Accountancy
Academic 1983

Abstract

The Revolving Fund for Fish Breed, Prawn Breed and Aquatic Animal Production is a non - budgetary fund under the responsibility of the Department of Fisheries as proclaimed in the Budget Act 1980. The main objective of the revolving fund is to finance the acquisition of aquatic animal for breeding and sale to the public.

The results of the study indicate that different accounting procedures are being adopted for the revolving fund by the various local fisheries stations due to the lack of established standard accounting system which would enable the measurement of the results of the revolving fund. In the circumstances, information presently provided by the financial statements are inappropriate for the purposes of management planning, controlling, analyzing and decision making, correction of deficiencies, and setting policies.

This research involved the collection and analyses of information from selected fisheries stations and certain government office in Bangkok i.e. the Finance Division of the Department of Fisheries, and a study of

the related rules and regulations to provide a guideline for the development of a standardised accounting system for the revolving fund. As a result of the study recommendations are proposed to the Finance Division of the Fisheries Department and other fisheries stations to apply intercompany accounting entry concept to the recording of accounting transactions between central and local stations i.e. to follow generally accepted accounting principles applicable to business operations which would entail the revolving of accounting transactions relating to, for example, inventories, fixed assets, and aquatic animal costings. Furthermore, the financial statements prepared under such accounting principles would provide the relevant information for comparison with the budget to determine the extent of variations of actual from planned results. This will be beneficial to the management and the government authority concerned i.e. the Comptroller General's Department who will be able to use such information in the annual budget allocation. The researcher strongly believes that increased efficiency in the operations and financial control function would be assured through proper implementation of this new accounting system.

กติกกรรมการประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก
ผู้มีพระคุณหลายท่าน กล่าวคือ

อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย ซึ่งได้สละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ
ข้อคิด พร้อมทั้งตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด จนผู้เขียนสามารถเขียนจนสำเร็จ
และอาจารย์ฉันทนะ ฉิมโฉม ที่อนุเคราะห์ชักเกลามหัตถ์ยกย่องภาษาอังกฤษให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รองศาสตราจารย์วิไล วีระปรีย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
อาจารย์วันเพ็ญ กฤตผล อาจารย์พูนิจ ปิยะอนันต์ ซึ่งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ได้ให้ความกรุณาเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาอ่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อทันกำหนดสอบ

บุคคลที่กล่าวนามมานี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณจุไร พลายมาศ คุณพันทิพา ศศิธรรมารักษ์
คุณพรศิริ สกลโพน เจ้าหน้าที่กรมประมง ตลอดจนเพื่อนร่วมงานที่ให้กำลังใจจนผู้เขียน
มีความพยายามเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

จุไร จริยภูมิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กติกักรรรมประกาศ	จ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการรูปประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา	4
วิธีดำเนินการศึกษา	4
2 ประวัติความเป็นมาและการดำเนินงานของ เงินทุนหมุนเวียนฯ	6
การจัดตั้งเงินลงทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ	7
ลักษณะการดำเนินงานของ เงินทุนหมุนเวียนฯ	10
การจัดองค์การ	10
การงบประมาณ	22
การเบิก-จ่าย	27
การบัญชี	34
การตรวจสอบภายใน	34
การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	35

ประเภทพันธบัตรที่สถานีประมงผลึกจำหน่าย 35

วิธีการ เพาะพันธบัตรที่สถานีประมงผลึกจำหน่าย 36

3 ระบบบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง
และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในัจจุบัน 52

 สายงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการบันทึกรายการบัญชี
 ของเงินทุนหมุนเวียน 52

 ตอนที่ 1

 ระบบบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของสถานีประมงต่าง ๆ 53

 วิธีปฏิบัติและการบันทึกข้อมูลทางด้านการบัญชี 53

 ก. การรับเงินทุนหมุนเวียน 53

 ข. การจึกเก็บรายได้ 53

 ค. การนำส่งรายได้และการโอนขายบิลเข้าบัญชีเงินทุน
 หมุนเวียนฯ ณ ส่วนกลาง 61

 ง. การจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 63

 จ. เงินสำรองจ่าย 84

 ฉ. การเบิกวัสดุการเกษตรเพื่อใช้ในการผลิต 84

 การรายงาน 85

 ตอนที่ 2

 ระบบบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของกองคลัง กรมประมง 91

 ปัญหาของการปฏิบัติคามระบบบัญชีที่ใช้ในัจจุบัน 94

4 ระบบบัญชีใหม่ของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง
และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ 99

 องค์ประกอบของระบบบัญชีที่ดี 99

 การควบคุมภายใน 105

องค์ประกอบสำคัญของการควบคุมภายใน 106

ประโยชน์ของการควบคุมภายใน 107

วิธีการที่ใช้ในการควบคุมภายใน 107

การควบคุมเงินสดรับ 108

การควบคุมเงินสดจ่าย 115

การควบคุมเงินสำรองจ่าย 117

การควบคุมค่าจ้างชั่วคราว 121

การควบคุมสินทรัพย์ถาวร 124

การควบคุมการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ และการควบคุมวัสดุคงเหลือ 126

การควบคุมการผลิต 130

วัตถุประสงค์ในการจัดวางระบบบัญชี 132

นโยบายเกี่ยวกับการบัญชี 132

ผังบัญชีของ เงินทุนหมุนเวียนฯ 133

ตอนที่ 1

ระบบบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ใหม่ของสถานีประมงต่าง ๆ 136

เอกสารประกอบการบันทึกรายการ 136

สมุดบัญชี 137

 สมุดบันทึกรายการขั้นต้น 138

 สมุดบันทึกรายการชั้นปลาย 138

 สมุดแยกประเภทย่อย 144

 สมุดทะเบียนอื่น ๆ 146

รายงานทางการเงิน 146

วิธีปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชี 156

การจัดทำรายงานการเงิน 165

การตรวจสอบ 165

ตอนที่ 2

ระบบบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ใหม่ของกองคลัง กรมประมง 167

เอกสารประกอบกำรบันทึกรำยกำร	167
สมุดบันทึกรำยกำรชั้นต้น	167
สมุดบันทึกรำยกำรชั้นปลำย	167
สมุดบัญชีย่อย	168
รำยงำนกำรเงิน	168
วิธีปฏิบัติในกำรบันทึกรำยกำรบัญชี	168
5 บทสรุปล	185
บรรณำนุกรม	191
ภำคผนวก	192
ภำคผนวก ก.	
ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนในกำร ผลิตพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง และพันธุ์สัตว์น้ำอื่น ๆ	193
ภำคผนวก ข.	
ประกาศกรมประมง เรื่องกำหนดกำรจ่ำหน่ำยพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง ณ วันที่ 16 มิถุนำยน 2525	196
ภำคผนวก ค.	
ประกาศกรมประมง เรื่องกำหนดกำรจ่ำหน่ำยพันธุ์ปลา ณ วันที่ 5 สิงหาคม 2525	197
ภำคผนวก ง.	
ประกาศกรมประมง เรื่องกำหนดกำรจ่ำหน่ำยพันธุ์ปลา ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2525	198
ภำคผนวก จ.	
ระเบียบกรมประมง ว่าด้วยกำรจ่ำหน่ำยพันธุ์ปลำกะพงขำว	199

ภาคผนวก ฉ.

ระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. 2520 (แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525) 203

ภาคผนวก ช.

ระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ
พ.ศ. 2520 223

ภาคผนวก ซ.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 .. 242

ประวัติผู้เขียน 285

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ประมาณการรายได้ ปี 2523	25
2	ประมาณการรายจ่าย 2523	26
3	ตารางแสดงจำนวนเงินทุนหมุนเวียนฯ ที่โอนขายบิลไปตั้งจ่าย จังหวัดต่าง ๆ	30

รายการรูปประกอบ

รูปที่

หน้า

1	แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ กรมประมง	11
2	แผนภูมิแสดงการจัดหน่วยงานของสถานีประมง	15
3	วงจรถวายเงินดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนฯ	28
4	ฎีกาเบิกเงินนอกงบประมาณ (แบบ 43)	54
5	ทะเบียนคุมงบประมาณ	55
6	ใบสั่งจองปลากระพงขาวตามระเบียบกรมประมงเพื่อเพาะเลี้ยง	56,57,58
7	ใบเสร็จรับเงิน (ปม. แบบ 43)	60
8	ใบนำส่งเงินนอกงบประมาณ (แบบ 40)	62
9	บัตรจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างรายเดือน (บก.- กจ.2)	64
10	บัตรจ่ายเงินเพิ่มช่วยค่าครองชีพ	65
11	หลักฐานการจ่ายเงินค่าอาหารทำการนอกเวลา	67
12	แบบรายงานการ เดินทาง ไปราชการ	68,69
13	หลักฐานการจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง ไปราชการ (แบบ บก. - กจ.11)	70
14	สัญญาซื้อขาย	72,73,74
15	ใบตรวจรับพัสดุ	75
16	ทะเบียนคุมพัสดุ	76
17	ทะเบียนครุภัณฑ์	77

18	ใบแนบฎีกาแสดงรายการภาษีเงินได้และภาษีการค้าหัก ณ ที่จ่าย (แบบ บก.25)	79
19	แบบแนบฎีกาเบิกค่าจ้างรายเดือนแสดงรายชื่อ	80
20	แบบแนบฎีกาเบิกค่าจ้างรายอัตรา	81
21	หนังสือแสดงรายการขอเบิกเงิน พ.ช.ค.	82
22	สมุดคู่มือเงินฝากคลัง	83
23	รายงานเงินคงเหลือประจำวัน	86
24	รายงานการจำหน่ายพันธบัตรคืน	87
25	รายงานเกี่ยวกับรายรับ - รายจ่ายเงินคงเหลือประจำเดือน	88
26	งบรับจ่าย	89
27	งบแสดงฐานะการเงิน	90
28	ฎีกาชำระเงินตรง (แบบ 34 ก.)	92
29	บัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย	95
30	งบดุล	96
31	ใบสั่งจอง	110
32	ทะเบียนคุมใบสั่งจอง	111
33	ทะเบียนคุมพันธบัตรคืน	113
34	ทะเบียนคุมเช็คจ่าย	116
35	สัญญาออมเงิน (แบบ 216)	118, 119
36	ทะเบียนคุมเงินสำรองจ่าย	120
37	ใบมอบฉันทะ	122, 123
38	ทะเบียนคุมสินทรัพย์ถาวร	125
39	ใบเบิกพัสดุ	127

40	บັครพัสดุ	128
41	รายงานผลผลิต	131
42	สมุดเงินสด หรือ สมุดเงินฝากธนาคาร	139
43	ใบโอน	140
44	สมุดแยกประเภททั่วไป	141
45	บັครทุนพันธุส์ถั่ว	145
46	ทะเบียนคุมงบประมาณ	147
47	รายงานการรับจ่ายประจำเดือน	149
48	งบกระหมดยกเงินฝากธนาคาร	150
49	งบดุล	151
50	งบรายได้และค่าใช้จ่าย	152
51	งบต้นทุนผลิต	153
52	งบทดลองของสถานีประมง	154, 155
53	สมุดบัญชีย่อยเงินทุนหมุนเวียนฯ โอนไปจังหวัด	169
54	งบทดลองของกองคลัง กรมประมง	172
55	กระดาษทำการ	174, 175, 176
56	งบทุกรวม	177
57	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนฯ การถอนหุ้นกู้ การเบิกจ่าย และการลงบัญชี	178
58	แสดงการรับและเบิกเงินทุนหมุนเวียนฯ จากคลังจังหวัด	179
59	แสดงการเบิกพัสดุ และการจัดซื้อ	180
60	แสดงการจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	181
61	แสดงการรับและจ่ายเงินสำรองจ่าย	182

62	แสดงการรับและการจ่ายเงินสำรองจ่าย (ต่อ)	183
63	แสดงการจำหน่ายพันธบัตรกึ่งนำ และนำส่งเงินรายได้จากการจำหน่าย พันธบัตรกึ่งนำ	184